

THỂ LOẠI PHÓNG SỰ

Báo chí ngày càng phát triển do nhu cầu tìm kiếm thông tin ngày càng lớn của công chúng trước các vấn đề của xã hội. Chính vì vậy mà nhu cầu thông tin càng lớn thì đòi hỏi phương thức thông tin ngày càng đa dạng. Từ sự phát triển đa dạng và phong phú của báo chí người ta nhìn tổng quan nhận ra một số bài báo trên một số báo có tính đặc thù riêng tương đối giống nhau về mặt hình thức và kết cấu, mang tính tương đối ổn định và lâu dài. Từ đó người ta quyết định phân ra từ sự phong phú và đa dạng của báo chí thành các thể loại của báo chí. Sự phân chia đó vừa mang tính khoa học trong học thuật để dễ dàng giảng dạy trong nhà trường và công tác giảng dạy, truyền thụ được dễ dàng bài bản và khoa học, mà còn để người đọc dễ dàng lựa chọn những thông tin mà mình quan tâm và ưa thích trên bc.

Trên báo chí người ta phân ra thành các thể loại và một số thể loại lại được gom vào thành từng nhóm. Hiện nay chúng ta tạm thời chia báo chí thành ba nhóm. Nhóm thứ nhất là thông tin sự kiện, nhóm này chỉ sơ lược về sự kiện, sự việc, hiện tượng đó ở đâu? diễn ra như thế nào? với ai? Thời gian nào? ... trong tiêu chs của 5W + How. ở đây người đọc chỉ làm được sơ đẳng nhất về sự việc vừa xảy ra. Ví dụ như tin tức, bài phản Ánh... còn nhóm thứ hai lặng lẽ về thông tin lý lẽ nghĩa là dùng lập luận để trình bày quan điểm của mình công nhận hay bác bỏ trước các hiện tượng đang diễn ra. Nhóm này chủ yếu dùng thể loại văn nghị luận như các bài chính luận, xã luận, bình luận. Được gọi là nhóm thông tin lý lẽ.

Cuối cùng là nhóm thứ ba, nhóm này nó làm mềm hoá thông tin, dưới góc nhìn nhiều chiều và đa dạng sinh động hơn về sự vật sự việc trong quá trình phát sinh, phát triển. Được gọi là nhóm thông tin thẩm mỹ ví dụ như các thể loại phóng sự, ký, câu chuyện báo chí..., trong đó cái tôi của tác giả được bộc lộ rất rõ trong văn phong cũng như trong câu chữ của bài. Trừ trong nhóm này, cái tôi tạo nên sự khác biệt mang tính bản chất đặc thù của tác phẩm. Trong nhóm này nó bao gồm cả thông tin sự kiện và thông tin lý lẽ nhưng nổi bật nhất của nhóm này là ngôn ngữ giàu chất văn học nghệ thuật, nội dung chuyên tải nhiều vấn đề

trong cùng một sự kiện, hiện tượng trong một nội dung chuyên tả, và để hấp dẫn, thuyết phục cho người đọc thì cái tôi không chỉ là người chứng kiến mà còn là người dẫn chương trình, phối kết hợp nhiều yếu tố trên người ta gọi nhóm này là các thể loại bc chính luận nghệ thuật bao gồm các thể loại chính như ký chân dung, thể loại phóng sự, thể loại câu chuyện báo chí, thể loại Báo chí..., Trong từng thể loại nhỏ này lại mang những tiêu chí, đối tượng và chức năng khác nhau để khu biệt giữa thể loại này với thể loại khác. Chẳng hạn như thể loại ký chân dung là dùng bút pháp ghi chép lại về một con người hay một tập thể; đối tượng duy nhất của ký chân dung là con người, nhưng để con người này, tập thể này, người đọc có thể phân biệt được với con người khác hay tập thể khác thì người viết phải dùng đặc tả về những nét dị biệt nhất của người đó, tập thể đó so với nhiều người, tập thể ở bề ngoài và cả chiều sâu nội tâm nhân vật. Phương thức đặc tả là để người đọc sẽ nhận diện chính xác con người đó, hay tập thể đó một cách dễ dàng nhất, và đó cũng là điểm thành công của tác phẩm. Đối tượng của chân dung báo chí là mọi đối tượng, giai tầng trong xã hội miễn là có ý nghĩa trong xã hội nhất định.

Không nhất định cứ phải là người nổi tiếng, hay nhiều người biết đến. Do vậy ký chân dung gần giống với thể loại người tốt việc tốt trên các báo hiện nay. Còn phóng sự khác biệt với thể loại trên đó là cái nhìn của nhà báo về một vấn đề mà một hay nhiều người quan tâm, một vấn đề đó nhưng có một hay một số người liên quan. Sự việc đó được nhìn dưới dạng vận động của nguyên nhân kết quả. Hay nói một cách bình dân dễ hiểu thì phóng sự là sự tìm kiếm thông tin sâu về sự việc sự kiện, hiện tượng để có cái nhìn mở rộng, tổng quan toàn bộ sự kiện đang diễn ra hay đã sáng ra nhưng vẫn còn mang tính thời sự và có ảnh hưởng lớn đến quần chúng.

Cùng với sự ra đời của báo chí, các thể loại báo chí cũng hình thành và dần dần được củng cố theo đặc thù bản chất của chúng. Mỗi thể loại có lịch sử hình thành riêng theo mục đích, chức năng và đối tượng phản ánh. lí luận báo chí cũng chỉ ra rằng hệ loại báo chí hình thành trong lịch sử đấu tranh giai cấp, trong sự vận động và phát triển ngày một tăng của đời sống xã hội và cũng chính tự thân báo chí.

Trong các thể loại báo chí thì phóng sự là một thể loại báo chí quan trọng với khả năng thông tin thời sự về người thật việc thật một cách sâu sắc trong quá trình diễn biến. Vừa thông tin sự kiện, phóng sự còn có khả năng thông tin lí lẽ, thông tin thẩm mỹ. Nói tóm lại phóng sự là một thể loại báo chí phản ánh những sự kiện, sự việc, vấn đề đang diễn ra trong hiện thực khách quan đến hoạt động và số phận của một hoặc nhiều người bằng phương pháp miêu tả hay tự thuật, kết hợp nghị luận ở mức độ nhất định. Trong phóng sự, vai trò cái tôi trần thuật-nhân chứng khách quan rất quan trọng.

Phóng sự có mục đích cung cấp cho công chúng những tri thức phong phú đầy đủ, chính xác, để họ có thể nhận thức đánh giá đúng người và việc mà họ đang quan tâm theo dõi. Tính xác thực trong thông tin đòi hỏi người viết phải thật sự hiểu biết về vấn đề mình đề cập đến. Tác giả phải tận mắt chứng kiến sự việc hoặc tự mình tìm hiểu vấn đề thông qua những nhân chứng đáng tin cậy. Trong phóng sự tôi đi bán tôi Huỳnh Dũng Nhân đã phải mượn một chiếc áo quân khu rộng thùng thình, chân xỏ đôi dép lê quèn quẹt, đầu đội chiếc mũ cối bất hủ rồi thả bộ ra chợ người. Anh cũng tham dự vào đội quân bán sức lao động để được tận mắt chứng kiến cảnh tranh giành công việc, mặc cả giá, lỗi thất vọng của người không được thuê mượn. Phóng sự sử dụng bút pháp miêu tả, tường thuật kết hợp với nghị luận. Sự miêu tả dẫn dắt người đọc tới gần sự kiện hơn. Mọi vật như được vẽ ra trước mắt họ với vẻ độc đáo riêng của nó. Phóng sự có ưu thế cung cấp thông tin cho người đọc một cách chi tiết và đầy đủ.

Cũng như mọi thể loại báo chí khác, sự vật, nhân vật được tường thuật, miêu tả trong phóng sự phải đảm bảo tính trung thực của nó. Tác giả không cho phép bịa đặt, hư cấu khi cung cấp thông tin cho công chúng. Miêu tả giúp cho thông tin trong phóng sự được chuyển tải một cách mềm mại, uyển chuyển và dễ đi vào lòng người.

Tuy nhiên nếu chỉ dừng lại ở bút pháp miêu tả và tường thuật không thôi thì chưa đủ để làm nên một thiên phóng sự hay mà mới chỉ là bìa ghi chép thuần túy. Do vậy để có những pang sự sắc sảo, người viết phải biết kết hợp tính nghị luận ở mức độ nhất định theo lối tả - bình - thuật. Điều này đòi hỏi người viết phải có đủ hiểu biết và kinh nghiệm để xử lý các dữ kiện, đưa ra được những đánh giá đúng có tính định hướng đối với bạn đọc.

Trong phóng sự cái tôi trần thuật đóng vai trò rất quan trọng. Xét riêng thể ký báo chí thì chỉ trong thể loại phóng sự cái tôi trần thuật mới xuất hiện với bề dày và có bản sắc. Đó là cái tôi vừa logic, lý trí, giàu lý lẽ và trong chừng mức nào đó còn sử dụng sức mạnh của cảm xúc thẩm mỹ. Trong nhiều trường hợp, cảm xúc thêm mỹ đã trở thành động lực đưa tác phẩm đạt tới những phẩm chất khác lạ. Trong phóng sự cái tôi bao giờ cũng là tác giả chứ không phải là thủ pháp nghệ thuật như trong chuyện ngắn hay tiểu thuyết. Tác giả kể lại rõ ràng mạch những sự kiện đã xảy ra với tư cách là người trực tiếp chứng kiến và trình bày sự kiện. Điều đó ấn định kênh giao tiếp giữa tác giả và người đọc. Công chúng luôn có cảm giác có mặt trong từng chi tiết dù là nhỏ nhất và kết lại cho họ toàn bộ những gì tác giả mắt thấy tai nghe. Cái tôi- tác giả trong phóng sự vừa là người dẫn chuyện, người trình bày, người lý giải, người kết nối các dữ kiện mà tác phẩm đề cập tới. Ặ một khía cạnh khác cái tôi trần thuật còn góp phần tạo ra giọng điệu của tác phẩm Xuất phát từ đối tượng mô tả và nhằm thêm định đối tượng đó, giọng điệu của phóng sự rất sinh động khi nghiêm túc, lý lẽ, hài hước và khi lại tràn đầy cảm xúc.

Trong bài viết tác giả phóng sự còn có thể huy động những vốn kiến thức, những hiểu biết khác nhau của mình để bài viết thêm phong phú. Ngoài ra tác giả còn là người quyết định biết kết hợp các đặc điểm của nhiều thể loại khác nhau

để có thể tảo tác phẩm của mình một hình hài khác lạ với nhiều phẩm chất độc đáo đây cũng chính là cách tác giả trình bày một cách trung thực sống động về một hiện thực. Chính vì cái tôi tác giả có ý nghĩa hết sức quan trọng trong tác phẩm phóng sự nên chúng ta luôn được đọc những phóng sự khác nhau của các tác giả khác nhau ngay cả khi họ viết về một đề tài. Văn phong cảm xúc, cách sử dụng các biện pháp khác nhau của mỗi tác giả tạo nên những diện mạo khác nhau cho phóng sự.

Trong lí luận báo chí, từ lâu người ta đã đặc biệt lưu ý đến những phẩm chất văn học của thể loại phóng sự: ‘Nếu ta hình dung đường ranh giới nổi lên tiểu thuyết với các thể tài báo chí thì cái đường ranh giới đó có lẽ là phóng sự’. Đây là ý kiến được rút ra sau khi tác giả xem xét tính sự kiện của báo chí với tính nghệ thuật trong cách trình bày hiện thực của phóng sự. “Phóng sự thông thường phản ánh sự thực bằng hình ảnh, qua lời viết bằng hình ảnh. Ta có thể hình dung ra bức tranh xác thực về một khía cạnh nào đó của cuộc sống, ở đó phẩm chất tinh thần của con người. Bởi vậy những phóng sự hay thường toát ra cả ý nghĩa mỹ học”

Giáo sư Hà Minh Đức cho rằng “Có quan niệm cho rằng xem ký bao gồm phóng sự là loại thể kết hợp hai yếu tố lịch sử và nghệ thuật. Yếu tố lịch sử là sự thật của cuộc sống với tính xác thực làm đối tượng, và nội dung phản ánh của tác phẩm, yếu tố nghệ thuật là phương thức và đặc trưng biểu hiện yếu tố lịch sử. Gọi là văn học, vì những tư liệu đó được trình bày thông qua phương thức điển hình hoá nghệ thuật. Do đó, trong ký phải đặc biệt tôn trọng tính xác thực của tư liệu về cuộc sống nếu không được điểm của thể loại sẽ bị xóa nhòa. Mặt khác, cũng phải nhấn mạnh đến tính nghệ thuật. Thiếu tính nghệ thuật nhưng tư liệu đó chỉ là ngững tư liệu thuần túy của cuộc sống. Ranh giới cuộc sống và nghệ thuật gắn rất chặt trong ký đến mức độ cuộc sống cũng chính là nghệ thuật. Nhưng cũng không thể đồng nhất giữa cuộc sống và nghệ thuật dễ dẫn đến tính nghệ thuật bị mờ nhạt hoặc bị gạt bỏ trong tác phẩm ký”.

Từ đó giải thích tại sao lại có sự gần gũi giữa phóng sự và văn học. Phóng sự là thể tài duy nhất có thể trình bày một bức tranh vừa có tính khái quát cao vừa chi tiết vừa cụ thể về một hiện thực đa dạng, bề rộng đồng thời lý giải những vấn đề đặt ra từ hiện thực ấy một cách thoả đáng.

Mặt khác trong tác phẩm phóng sự, tác giả vẫn có thể sử dụng bút pháp vừa là thông tin thời sự vừa thông tin thẩm mỹ để tạo ra giọng điệu đa thanh. Vì thế khi đọc một tác phẩm phóng sự người ta cứ ngỡ là đọc một tác phẩm văn học. Trong phóng sự “Chúng tôi nói bằng ngôn ngữ của tình yêu...” nhà báo Nhật Lệ đã viết: “Đôi mắt đỏ bóng tâm linh- Tôi bỗng nhớ về Tagore với cảm nhận của Người về thế giới của người cảm, trong đó không có chỗ cho cái ác ẩn náu, nơi con người có thể mở lòng ra với thiên nhiên vô tận, nơi tâm hồn chân chất, hoang sơ của họ biết rung động và yêu thương trước cái Đẹp. Đằng sau mỗi cuộc đời âm thầm không có ngôn ngữ, còn có cánh cửa mở ngỏ ra một thế giới khác, trong đó, ai có thể đọc thấu được những khát khao của họ, mơ ước thoát khỏi sự cách biệt với xã hội và đánh mất những mặc cảm về thân phận, để có được những niềm vui hồn nhiên”.

Phẩm chất văn học trong phóng sự không phải là cách tác giả thêm thắt vào trong tác phẩm mà phẩm chất đó tồn tại ngay trong hiện thực. Đặc biệt là trong giai đoạn hiện nay có biết bao nhiêu là sự kiện, cuộc đời đầy kịch tính, đầy sống động. Bởi vì theo như Bô-rít Pô-lê-vôi thì: “Cuộc sống của chúng ta muôn hình muôn vẻ như thế, biết bao nhiêu sự việc đã xảy ra, thực ra cũng không cần thiết phải hư cấu, thêm thắt tô vẽ gì thêm nữa”.

Hiện thực là cái nôi cho mọi sự sáng tạo. Mô tả được hiện thực điển hình đúng với phẩm chất tinh thần và bộ mặt của nó, nghĩa là tác phẩm đã tiếp cận đến những phạm trù thẩm mỹ. Vì thế hiện thực cuộc sống là miền đất cung cấp dồi dào những đề tài cho phóng sự. Từ chuyện nhỏ như cuộc đời phu kéo xe đến chuyện lớn như cuộc Cách mạng tháng Mười rung chuyển cả thế giới, thay đổi cả một chế độ chính trị đều là những đề tài hấp dẫn đối với phóng sự. Trong tác phẩm phóng sự, đối tượng miêu tả càng điển hình bao nhiêu, tác phẩm càng có khả năng tiếp cận với những phẩm chất của văn học bấy nhiêu. Tất nhiên đối với

những người làm báo không phải ai cũng có được nhiều cơ hội chứng kiến những sự kiện trọng đại, nhưng điển hình có nhiều cấp độ và những cấp độ đó không hề làm giảm bớt những phẩm giá văn học trong phóng sự.

Tuy có những điểm gần gũi với văn học nhưng điều khác biệt lớn nhất để phân biệt phóng sự báo chí với các thể loại văn học là phóng sự chỉ phản ánh về những sự kiện, những con người có thật trong cuộc sống.

Về kết cấu thời gian và không gian, phóng sự là một thể tài có kết cấu linh hoạt. Tuy sự kiện trong tác phẩm được trình bày một cách chi tiết, đầy đủ và rõ ràng nhưng không nhất thiết phải theo một trình tự nhất định. Trình tự thời gian có thể được đảo lộn tùy vào ý đồ của tác giả. Có thể khi đang thuật lại sự kiện ở thời điểm hiện tại của nó, tác giả có thể lần ngược lại dòng thời gian, phác họa cho ta thấy phần nào diện mạo xưa của sự kiện, nhân vật đó. Kết cấu không gian cũng vậy. Khi tác giả đang đề cập đến những địa điểm nơi xảy ra sự việc tác giả có thể nhắc đến một địa điểm khác để so sánh làm nổi bật lên ý đồ của tác giả.

Kết cấu của một tác phẩm phóng sự có tác dụng không nhỏ đối với việc làm nổi bật chủ đề tư tưởng của bài. Tác dụng của nó nằm trong mối quan hệ của hình thức đối với nội dung. Kết cấu của phóng sự không những xuất phát từ nội dung sự kiện, mà nó còn phải biểu đạt nội dung đó bằng những hình thức thích hợp nhất. Vì vậy, khi xây dựng kết cấu tác phẩm phóng sự, trước hết người làm báo phải căn cứ vào chủ đề, đề tài, tài liệu cụ thể, đối tượng cần tác động và các yêu cầu cụ thể khác của báo mình, đồng thời kết hợp với vị trí của mình (góc nhìn) rồi hình dung lại toàn bộ sự kiện để định ra các bố cục tương ứng.

Bố cục của bài phóng sự có nhiều loại hình đa dạng. Bởi vậy, ta không nên quy định cho nó những khuôn khổ xơ cứng, nhất là khi cuộc sống đang phát triển và ngày một phong phú, sinh động. Có thể ghi nhận một vài bố cục của các tác phẩm phóng sự thường được sử dụng nhiều nhất như sau:

Thành phần kết cấu của phóng sự thường có 3 phần: Mở bài, thân bài và kết thúc. Đôi khi cũng có thể thêm phần giới thiệu trước khi vào bài nhằm nêu rõ lý do, xuất xứ của sự kiện, hoàn cảnh lịch sử, hoặc nhân vật đặc biệt của bài.

Đối với những bài có tầm quan trọng nhất định cũng có thể đem phần đuôi đề nhân mạnh một ý nghĩa nào đó đối với công chúng.

* Phần mở đầu, còn gọi là phần nêu vấn đề: thông qua một sự kiện, sự việc, tình huống hay một con người cụ thể, tác giả nêu được vấn đề mà bài phóng sự của mình sẽ đề cập tới. Vấn đề được nêu có thể dưới dạng câu hỏi chưa được trả lời hoặc cũng có thể là sự khẳng định. Ngoài ra, tác giả cũng có thể đặt vấn đề phát từ chính kiến thức, kinh nghiệm của mình. Dù dưới hình thức nào thì mục đích chính của phần này cũng nhằm nêu lên vấn đề mà tác giả sẽ tập trung làm rõ. Bởi vậy, phần này thường ngắn gọn và được đặt trước những tit phụ. Ở phần này, tác giả không những phải đảm bảo tính nhất quán cao của chủ đề của tác phẩm, tránh lối “đầu dơi thân chuột”, mà còn phải coi trọng nghệ thuật thể hiện, thu hút sự chú ý của công chúng ngay từ đầu. Có nhiều cách mở đầu, chẳng hạn.

- Mở đầu bằng cách khái quát thành hình ảnh hoặc nêu bật tầm vóc, ý nghĩa của đối tượng cần miêu tả, từ đó tạo cho công chúng có sự cảm thụ mới. Cách này đòi hỏi tác giả phải có tầm nhìn sâu, có khả năng khái quát vấn đề.

- Mở đầu bằng bối cảnh dẫn tới sự nảy sinh sự kiện.

- Mở đầu có thể nêu lên những hình ảnh liên tưởng của tác giả, từ đó gợi cho công chúng nguồn cảm thụ phong phú và sâu sắc.

- Mở đầu có thể đưa đỉnh cao (điểm chót) của sự kiện lên rồi đặt vấn đề hoặc đánh dấu hỏi để thu hút sự chú ý của người xem.

- Mở đầu có thể miêu tả cảnh vật, hoặc tính cách đặc sắc của nhân vật trung tâm. Cần tránh lối đặt vấn đề sáo rỗng.

- Mở đầu cũng có thể đưa lên những vần thơ, lời ca có nội dung hàm súc, ý nhị, hoặc có thể kết hợp lối văn trữ tình...

* Phần thân bài, còn gọi là phần diễn giải, chứng minh sự tồn tại của vấn đề đã nêu. Thân bài là thành phần chủ chốt của tác phẩm, là bộ phận trung tâm thể hiện tư tưởng, chủ đề tác phẩm phóng sự. Thân bài không phải là nơi gói ghém những tài liệu khô khan, công thức theo lối khái quát chung chung, mà là phần trình bày nội dung sinh động của sự kiện, làm sáng tỏ được phẩm chất tinh

thần của người và bộ mặt xã hội để góp phần vào công tác tư tưởng củ Đảng theo yêu cầu tuyên truyền trong từng thời kì. Trong phần này tác giả trình bày những con số, chi tiết sự việc, con người có thật, điển hình mà bản thân tác giả đã thu thập được. Những dữ kiện ấy được sắp xếp một cách có chủ định nhằm minh hoạ một cách rõ ràng nhất vấn đề đã nêu lên. Cái tôi trần thuật – tác giả - nhân chứng khách quan làm nhiệm vụ khâu nối các dữ kiện, còn chủ đề tác phẩm xuyên suốt nội dung tác phẩm. Những con số, sự kiện, tình huống hay những con người có thật được coi là nguyên liệu tạo nên tác phẩm. Nhưng đó mới chỉ là luận cứ, thể giới dựa vào những luận cứ đó để tạo nên luận chứng của tác phẩm. Luận cứ phải đáp ứng được những tiêu chuẩn như tình hình, thời sự, độc đáo, hấp dẫn, nhằm đạt tới những hiệu quả thông tin cao nhất.

* Phần kết luận: Đây là phần được coi là quan trọng nhất vì nó là mục đích mà tác phẩm cần đạt tới. Trong phóng sự, lập luận phải rõ ràng, các yếu tố luận cứ, luận chứng, luận điểm phải liên kết với nhau tạo nên hiệu quả đồng nhất. Luận cứ, luận chứng càng cụ thể, mạch lạc thì càng nâng cao được tầm cao của sự kiện. Trong phần kết, tác giả thường đề xuất ý kiến của mình nhằm trả lời những câu hỏi mà hiện thực trong tác phẩm đặt ra. Với tác giả có kinh nghiệm, phần này thường được trình bày ngắn gọn, hàm súc và gây ấn tượng mạnh.

Trong ba phần nói trên, hai phần sau được coi là chủ chốt làm nên xương thịt và linh hồn của phóng sự. Dạng kết cấu ba phần như trên của phóng sự không khác lắm so với kết cấu của một số thể loại khác, nhưng nhìn một cách tổng quát, kết cấu sẽ làm một mô hình cơ bản của thể loại phóng sự.

Tuy nhiên, trong bất cứ tác phẩm phóng sự nào, dấu ấn cá nhân cũng được thể hiện đậm nét, làm nên tính độc đáo của thể loại báo chí này.

Nhìn chung, khi làm phóng sự tác giả cần chú ý những điểm lớn sau đây:

- Trên cơ sở trình bày những diễn biến cụ thể, cần nêu bật được mâu thuẫn đã và đang tác động vào cuộc sống khách quan. Khi trình bày được những mâu thuẫn cần chú ý thuyết minh bằng những tài liệu cụ thể, tránh lặp lại những từ ngữ khái quát gây không khí nặng nề khô khan, khó thuyết phục kiểu lặp lại năm bảy lượt những từ quá sáo như: “anh dũng”, “tuyệt vời”, “hào hùng”....

- Nêu bật những nguyên nhân, những yếu tố tác động đến sự nảy sinh mâu thuẫn và những chủ trương giải quyết mâu thuẫn.

- Sự kiện cần được thể hiện mạch lạc; bối cảnh cần được thể hiện rõ ràng, chặt chẽ. Chi tiết được sử dụng trong phóng sự cần phải được cấu tạo bởi những thành phần cơ bản của cốt truyện. Sau mở đầu, thân bài sẽ là phần trình bày các biến cố nối tiếp theo một chủ đề nhất định, rồi phát triển tập trung đến đỉnh cao và kết thúc. Ngoài ra nếu trình bày thân bài theo dạng cốt truyện, tác giả cần chú ý đề cập tới tính cách của nhân vật, nhất là những nhân vật trung tâm.

Trong phóng sự, người viết có thể sử dụng ngôn ngữ ở nhiều góc độ khác nhau để biểu đạt nội dung ngay cả tiếng địa phương hoặc ngôn ngữ cổ cũng như các thuật ngữ khoa học, nhưng không vì thế mà tác giả sử dụng tùy tiện, thiếu chọn lọc, làm đảo lộn qui luật ngữ pháp của ngôn ngữ hoặc làm lumờ mắt phong cách dân tộc. Từ thực tế đó, việc sử dụng ngôn ngữ phóng sự cần chú ý mấy vấn đề sau:

Người viết phải có kiến thức và sự am hiểu nhất định về lĩnh vực, đề tài mình đang thể hiện, ví dụ; kinh tế, chính trị, văn hoá xã hội; qua cuộc sống thực tế tìm tòi, tích lũy kinh nghiệm để biểu hiện sao cho công chúng hiểu được sự thật, đồng thời cảm thụ sâu sắc tính tư tưởng của tác phẩm phóng sự.

Mục đích của phóng sự là cung cấp cho công chúng những tri thức phong phú, đầy đủ, chính xác, để họ có thể nhận thức, đánh giá đúng người và việc mà họ đang theo dõi. Vì thế, người viết phóng sự cần biết sử dụng một số phương tiện biểu đạt của văn học như các biện pháp tu từ, ngôn ngữ giàu hình ảnh, hướng vào nội tâm của nhân vật để nâng cao của tác phẩm.

Khai thác tính hình tượng và tính chính luận của ngôn ngữ. Tính hình tượng của ngôn ngữ rất dồi dào. Nó giúp cho người đọc cảm nhận được bức tranh sinh động của cuộc sống và hình dung được hoàn cảnh như chính mắt họ chứng kiến.

Ngôn ngữ trong phóng sự mang tính nghệ thuật- chính luận sâu sắc, nó có khả năng hỗ trợ cho bài viết thêm sức thuyết phục khi sự thật được trình bày.